

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. birželio 9 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės (pranešėja), Artūro Driuko ir Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal ieškovo A. N. (A. N.) kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 24 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo A. N. pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo A. N. ieškinį atsakovui A. L. dėl valdymo teisės pažeidimo, trečiasis asmuo O. B. (O. B.).

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo nagrinėjimo tvarką ir sąlygas, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas prašė nustatyti jo valdymo teisės į jam priklausančią garažą Nr. (duomenys neskelbtini), adresas: (duomenys neskelbtini), pažeidimą ir įpareigoti atsakovą išsikraustyti su visais jam priklausančiais daiktais iš ieškovui priklausančio garažo.
3. Klaipėdos apylinkės teismas 2020 m. birželio 3 d. sprendimu už akių atmetė ieškovo ieškinį. Teismas sprendimą už akių priėmė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 285 straipsnio 1 dalies pagrindu, ieškovui ir jo atstovui neatvykus į teismo posėdį, nors jiems buvo tinkamai pranešta apie teismo posėdžio vietą ir laiką, jų neatvykimo priežastims esant nežinomoms, nesant pagrindo atidėti bylos nagrinėjimą ir esant atsakovo prašymui.
4. Spręsdamas dėl ginčo esmės, teismas padarė išvadą, kad ieškovo reikalavimai grindžiami klaidingomis faktinėmis garažo įgijimo aplinkybėmis, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 4.98 straipsnio taikymo prasme tai reiškia, kad ieškovas neįrodė vienos iš būtinųjų šios normos taikymo sąlygų, t. y. kad jis yra ginčo garažo savininkas. Dėl šios priežasties teismas atmetė ieškovo ieškinį dėl valdymo teisės pažeidimo.
5. Ieškovas pateikė pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, kuriuo prašė panaikinti Klaipėdos apylinkės teismo 2020 m. birželio 3 d. sprendimą už akių ir atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės, siekiant išsiaiškinti ginčui reikšmingas aplinkybes.
6. Ieškovas nurodė, kad nors 2020 m. balandžio 16 d. nutartis, kuria nutarta, jog 2020 m. balandžio 21 d. 9.00 val. paskirtas teismo posėdis neįvyks, posėdis perkeltas kitai datai – 2020 m. gegužės 28 d. 9.00 val., ieškovo atstovui įteikta tinkamai, tačiau posėdžio data paskirta neatsižvelgiant į advokato užimtumą. Į 2020 m. gegužės 28 d. 9.00 val. suplanuotą posėdį ieškovo atstovas neatvyko dėl pateisinamų priežasčių, t. y. dėl užimtumo kitoje byloje, kuri buvo paskirta anksčiau nei posėdis šioje civilinėje byloje. Be to, buvo pagrįstai tikimasi, kad teismo posėdis neįvyks ir bus atidėtas dėl karantino ir sugriežintų prevencijos priemonių nuo koronaviruso COVID-19 taikymo Lietuvos Respublikoje. Karantino laikotarpiu nepastebėjus Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo (toliau – EPP) sistemoje įkelto pranešimo apie teismo karantino laikotarpiu paskirtą naują posėdžio datą, nebuvo pateiktas prašymas dėl teismo posėdžio perskyrimo kitai datai. Ieškovas nesutinka su sprendimu už akių, kadangi, teismui nustačius prieštaračius, byloje esančių įrodymų, teismo vertinimų, nepakako teisingam sprendimui byloje priimti, todėl sprendimo už akių priėmimas nebuvo galimas.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

7. Klaipėdos apylinkės teismas 2020 m. liepos 15 d. nutartimi netenkino ieškovo prašymo dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo.
8. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad ieškovo atstovui tiek 2020 m. vasario 28 d. nutartis skirti teismo posėdį, tiek 2020 m. balandžio 16 d. ir 2020 m. balandžio 21 d. nutartys dėl teismo posėdžio perkėlimo esant paskelbtam karantinui įteiktos tinkamai ([CPK 118 straipsnio](#) 1, 2 dalys, 175¹ straipsnio 9 dalis), tai pripažįsta ir ieškovo atstovas, tačiau nei ieškovas, nei jo atstovas į 2020 m. gegužės 28 d. 9.00 val. nustatytą teismo posėdį neatvyko, jokių prašymų nepateikė.
9. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad 2020 m. balandžio 16 d. nutartyje teismas, perkeldamas 2020 m. balandžio 21 d. posėdį, teismo posėdį perkėlė į 2020 m. gegužės 28 d. 9.00 val. atsižvelgdamas į šalių atstovų užimtumą. Dėl šios priežasties teismas atmetė ieškovo atstovo teiginius, kad teismo posėdžio data paskirta neatsižvelgiant į jo, kaip advokato, užimtumą.

10. Teismas taip pat nurodė, kad teismas, skirdamas posėdžio datą, tikrina Lietuvos teismų informacinėje sistemoje LITEK Ofiksuojamą advokatų užimtumą, kitų galimybių tikrinti advokatų užimtumą teismas neturi. 2020 m. balandžio 16 d. perkeltas teismo posėdžio datą LITEKO nebuvo pažymėta, kad ieškovo atstovas 2020 m. gegužės 28 d. bus užimtas kitoje byloje. Be kita ko, šių aplinkybių nepagrindė ir ieškovo atstovas – jis nepateikė duomenų, kad Kauno apygardos teisme nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje posėdis 2020 m. gegužės 28 d. paskirtas anksčiau negu šioje byloje. Priešingai, remdamasis LITEKO duomenimis, teismas nustatė, kad 2020 m. gegužės 28 d. teismas posėdis Kauno apygardos teisme nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje Nr. 1-164-245/2020 paskirtas tik 2020 m. gegužės 12 d., taigi vėliau negu šioje byloje. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad ieškovo atstovas neneigė, jog jam buvo žinoma apie 2020 m. gegužės 28 d. 9.00 val. suplanuotą teismo posėdį civilinėje byloje Nr. e2-844-965/2020. Šią aplinkybę patvirtina ir tai, kad 2020 m. balandžio 16 d. nutartis ir pranešimas apie perkeltą posėdį jam buvo išsiųsti tą pačią dieną per EPP. Ieškinys teismui buvo pateiktas elektroninėmis ryšių priemonėmis, todėl byla yra elektroninė. Taigi ieškovas ir jo atstovas turėjo visas galimybes matyti elektroninės bylos eigą. Teismas pažymėjo ir tai, kad advokatas turi pareigą informuoti teismą apie savo užimtumą kitose bylose, o ne pasyviai tikėtis, kad teismo posėdis neįvyks dėl šalyje paskelbto karantino. Ieškovo atstovas turėjo nedelsdamas imtis priemonių, siekdamas suderinti naują teismo posėdžio datą iškart po to, kai paaiškėjo aplinkybės, dėl kurių jis negalės dalyvauti teismo jau paskirtame posėdyje.
11. Teismas pažymėjo ir tai, kad būtent teismui kyla pareiga karantino laikotarpiu užtikrinti tinkamą asmenų ir visuomenės sveikatos apsaugą teismo posėdžių metu, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, ir teismas turi visas galimybes šios pareigos laikytis. Kadangi teismas 2020 m. gegužės 28 d. 9.00 val. nustatytą teismo posėdžio neatšaukė ir neperskyrė į kitą dieną, o ieškovo atstovas prašymo atidėti teismo posėdį nepateikė, todėl jam nebuvo jokio pagrindo tikėtis, jog posėdis neįvyks ir bus atidėtas. Taigi, teismo vertinimu, nei ieškovas, nei jo atstovas nesirūpino laiku ir rūpestingai informuoti teismą apie neatvykimą į paskirtą teismo posėdį, t. y. jie sąžiningai nesinaudojo savo procesinėmis teisėmis. Nustatytos aplinkybės, teismo nuomone, patvirtina, kad ieškovo atstovas į teismo posėdį neatvyko be pateisinamos priežasties, neatvykimo priežastys teismui nebuvo žinomos, prašymų atidėti bylos nagrinėjimą iki teismo posėdžio nebuvo pateikta. Kadangi atsakovas išreiškė valią, esant CPK nustatytiems pagrindams, priimti sprendimą už akių, teismas, nustatęs CPK 285 straipsnio 1 dalyje nurodytas aplinkybes sprendimui už akių priimti, pagrįstai jį priėmė.
12. Teismas taip pat nurodė, kad ieškovas, paduodamas pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, turėjo prie pareiškimo pateikti ne tik pareiškime minimus motyvus ir argumentus, galėsiančius turėti įtakos sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, bet ir juos pagrindžiančius įrodymus. Tačiau ieškovas kartu su pareiškimu nepateikė jokių naujų įrodymų, galinčių turėti įtakos Klaipėdos apylinkės teismo 2020 m. birželio 3 d. sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui, ir įrodymų, patvirtinančių, kad civilinėje byloje negalėjo būti priimtas sprendimas už akių. Vien aplinkybė, kad ieškovas nesutinka su teismo atliktu įrodymų vertinimu, nepateikdamas naujų įrodymų, nesudaro pagrindo abejoti priimto sprendimo teisėtumu bei pagrįstumu.
13. Klaipėdos apygardos teismas 2020 m. rugsėjo 24 d. nutartimi paliko Klaipėdos apylinkės teismo 2020 m. liepos 15 d. nutartį nepakeistą.
14. Teismas, įvertinęs teismo posėdžio civilinėje byloje Nr. e2-844-965/2020 skyrimo ir jo perkėlimo aplinkybes, sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad teismo posėdis buvo perkeltas į 2020 m. gegužės 28 d. įvertinus advokato užimtumą kitose bylose. Įvertinęs LITEKO duomenis, teismas ieškovo teiginius, kad teismo posėdis Kauno apygardos teisme nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje buvo suderintas dar iki 2020 m. balandžio 16 d., bet pažymėtas LITEKO tik 2020 m. gegužės 12 d., t. y. beveik po mėnesio, vertino kaip keliančius abejonių ir mažai tikėtinus.
15. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad ieškovo atstovas pripažino, jog jam buvo žinoma apie 2020 m. gegužės 28 d. 9.00 val. suplanuotą teismo posėdį. Be to, 2020 m. balandžio 16 d. nutartis ir pranešimas apie perkeltą teismo posėdį jam buvo išsiųsti tą pačią dieną per EPP. Teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad advokatas turi pareigą informuoti teismą apie savo užimtumą kitose bylose, o ne pasyviai tikėtis, kad teismo posėdis neįvyks dėl šalyje paskelbto karantino. Ieškovo atstovas, teismo vertinimu, turėjo nedelsdamas imtis priemonių, siekdamas suderinti naują teismo posėdžio datą iškart po to, kai paaiškėjo aplinkybės, dėl kurių jis negalės dalyvauti teismo jau paskirtame posėdyje.
16. Teismas, įvertinęs ieškovo kartu su atskiruoju skundu pateiktus dokumentus, padarė išvadą, kad teismui (tik apylinkės, tiek apygardos) nagrinėjo bylas dalyvaujant proceso šalims karantino metu, o sutapus posėdžių laikui kitose bylose, ieškovo atstovas teikė rašytinį prašymą teismui perskirti teismo posėdį į kitą dieną, o ne pagrįstai tikėjosi, kad teismo posėdis neįvyks. Be to, nepaisant šalyje paskelbto karantino, advokatas savo klientams atstovavo teismo posėdžiuose 2020 m. gegužės mėn. 7, 11, 12, 13, 14, 20, 21, 26 dienomis bei birželio mėnesio 2, 3, 4, 8, 9, 16, 22, 23, 30 dienomis.
17. Kadangi teismas 2020 m. gegužės 28 d. 9.00 val. suplanuoto teismo posėdžio neatšaukė ir neperskyrė į kitą dieną, o ieškovo atstovas prašymo atidėti teismo posėdį nepateikė, tai, apeliacinės instancijos teismo vertinimu, ieškovui nebuvo jokio pagrindo tikėtis, jog posėdis neįvyks ir bus atidėtas. Taigi, pirmosios instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, jog nei ieškovas, nei jo atstovas nesirūpino laiku ir rūpestingai informuoti teismą apie neatvykimą į paskirtą teismo posėdį, t. y. sąžiningai nesinaudojo savo procesinėmis teisėmis. Nustatytos aplinkybės, teismo nuomone, patvirtina, kad ieškovo atstovas į teismo posėdį neatvyko be pateisinamos priežasties, neatvykimo priežastys teismui nebuvo žinomos, prašymų atidėti bylos nagrinėjimą iki teismo posėdžio jis nepateikė. Kadangi atsakovas išreiškė valią, esant CPK nustatytiems pagrindams, priimti sprendimą už akių ieškovui, teismas, nustatęs CPK 285 straipsnio 1 dalyje nurodytas aplinkybes sprendimui už akių priimti, pagrįstai jį priėmė.
18. Teismas nesutiko su ieškovo argumentais, kad sprendimas už akių negalėjo būti priimtas, nes nebuvo tinkamai atskleista bylos esmė, nepašalinti įrodymų trūkumai, fragmentiškumai, o tai padaryti buvo galima tik atliekant procesinius veiksmus teismo posėdyje. Teismas nustatė, kad 2020 m. vasario 28 d. pirmosios instancijos teismas priėmė nutartį, kuria skyrė civilinę bylą nagrinėti teismo posėdyje balandžio 21 d.; išsiuntė teismo šaukinį liudytojui L. L.; šalims išaiškino, kad jos turi teisę iki 2020 m. kovo 20 d. pateikti visus turimus įrodymus bei paaiškinimus, turinčius reikšmės bylai ir pagrindžiančius reikalavimus bei atskirtimus, taip pat prašymus; prašymo dėl įrodymo išreikalavimo ir trečiojo asmens dalyvavimo teismo posėdyje pripažinimo būtinu netenkino. Atsakovo atstovė, vykdydama 2020 m. vasario 28 d. teismo nutartį, 2020 m. kovo 20 d. pateikė teismui savo prašymus, šiuos teismas tenkino. Tuo tarpu ieškovo atstovas ir pats ieškovas jokių veiksmų po patikslinto ieškinio pateikimo neatliko, neatliko ir teismo nurodytu terminu, neteikė teismui jokių prašymų išreikalauti įrodymus, iškviesti ir apklausti liudytojus, nustatyti proceso šalių dalyvaviną kaip būtiną, t. y. elgėsi pasyviai, nesidomėjo bylos eiga, net neatvyko į bylos nagrinėjimą.
19. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad ieškovas, paduodamas teismui pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, turėjo prie pareiškimo pateikti ne tik pareiškime minimus motyvus ir argumentus, galėsiančius turėti įtakos sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, bet ir juos pagrindžiančius įrodymus. Tačiau ieškovas kartu su pareiškimu nepateikė jokių naujų įrodymų, galinčių turėti įtakos sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui, taip pat įrodymų, patvirtinančių, kad civilinėje byloje negalėjo būti priimtas sprendimas už akių (CPK 287 straipsnio 3, 4 dalys). Teismas, atlikęs byloje šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir įsitikinęs, kad yra pagrindas priimti būtent tokį sprendimą, priėmė sprendimą už akių – ieškovo ieškinį atmetė (CPK 285 straipsnio 2 dalis). Šalys byloje išdėstė faktines aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus, ir pateikė rašytinius įrodymus, patvirtinančius išdėstytas aplinkybes, byloje pateiktų įrodymų pakako bylai išnagrinėti.
20. Teismas atmetė ieškovo argumentus, kad jis pateikė daug prašymų. Teismo vertinimu, pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo buvo prašoma tik panaikinti sprendimą už akių, atnaujinti bylos nagrinėjimą ir priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Jokių konkrečiai suformuluotų prašymų pirmosios instancijos teismui ieškovas neteikė, t. y. savo prašymo rezoliucinėje dalyje jų neįvardijo. Nors ieškovas nurodė, kad negali pats apklausti liudytojų ar pateikti rašytinių įrodymų, vis dėlto jis konkrečiai nesuformulavo ir neprašė teismo išreikalauti tam tikrų įrodymų, apklausti liudytojų ar kt. Šių prašymų ieškovas nepateikė prašydamas panaikinti sprendimą už akių, minėto pobūdžio prašymus

(tačiau nekonkrečius) pateikė tik atskirojo skundo dėstomojoje dalyje, nors, teismo nuomone, visuotinai yra žinoma ir [CPK](#) reglamentuota, kad prašymai turi būti išdėstyti aiškiai procesinio dokumento rezoliucinėje dalyje.

21. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas, atlikęs byloje šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir įsitikinęs, kad yra pagrindas priimti būtent tokį sprendimą, priėmė sprendimą už akių – ieškovo ieškinį atmesti ([CPK 285 straipsnio](#) 2 dalis). Įvertinęs byloje pateiktus įrodymus, teismas nusprendė, kad jų pakanka teisingam bylos išnagrinėjimui. Taigi, apeliacinės instancijos teismo nuomone, sprendimu už akių teismas ieškinį atmetė, kadangi ieškovo pateikti argumentai neįrodė ieškinio pagrįstumo, taigi nesudarė pagrindo jo tenkinti. Tai, kad teismo priimtas sprendimas už akių nėra palankus ieškovui, nereikia, jog byloje esančių įrodymų nepakako teisingam sprendimui byloje priimti.
22. Teismas atmetė ieškovo argumentą, kad pirmosios instancijos teismo išvada, jog nei įstatymai, nei teismų praktika nenustato galimybės atnaujinti bylos nagrinėjimo iš esmės nepateikus jokių naujų rašytinių įrodymų, yra neteisėta, kadangi analogiška situacija buvo nustatyta Kauno apygardos teismo 2018 m. spalio 30 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e2S-1968-254/2018](#), kuria sprendimas už akių buvo panaikintas ir bylos nagrinėjimas atnaujintas iš esmės. Teismas nurodė, kad nesutampa ieškovo nurodomos ir nagrinėjamos bylų *ratio decidendi* (argumentas, kuriuo grindžiamas sprendimas), skiriasi faktinės aplinkybės, todėl minėta nutartis nelaikytina precedentu šioje byloje.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

23. Kasaciniu skundu ieškovas prašo panaikinti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nutartis ir priimti naują sprendimą – tenkinti ieškovo pareikšimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, panaikinti sprendimą už akių ir atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 23.1. Bylą nagrinėję teismai nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamos [CPK](#) 285, 287, 288 straipsnių aiškinimo ir taikymo praktikos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. gruodžio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-673/2004; 2006 m. vasario 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-131/2006](#); 2008 m. balandžio 8 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-227/2008](#); 2018 m. balandžio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-123-421/2018](#)), nes, spresdami dėl ieškovo pareikšto dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, iš esmės akcentavo vienintelę aplinkybę – ieškovo atstovo neatvykimą į posėdį, tačiau visiškai neanalizavo ir neatsižvelgė į pareikšimo ir atskirojo skundo argumentus dėl to, jog iš esmės byla pagal byloje esančius dokumentus ir susiklosčiusią situaciją (buvo daug faktinių aplinkybių, kurias buvo būtina išsiaiškinti teismo posėdžių metu, t. y. kviesti liudytojus ir pan.) buvo išnagrinėta netinkamai ir neteisėtai, kad byloje negalėjo būti priimtas sprendimas už akių. Teismai visiškai nevertino ieškovo nurodytų faktinių aplinkybių, galinčių turėti įtakos sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui. Sprendimas už akių buvo priimtas kaip teisinė sankcija ieškovui ir nebuvo siekiama įgyvendinti pagrindinio civilinio proceso tikslo – teisingo bylos išnagrinėjimo.
- 23.2. Teismai, akcentuodami, kad kartu su pareikšimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo privalo būti pateikti nauji įrodymai ir kad nepakanka nurodyti byloje jau esančių įrodymų, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimų, pateiktų 2010 m. balandžio 7 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-154/2010](#), kad argumentų, keliančių pagrįstą abejonę teismo sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui, nors ir grindžiamų jau pirmiau byloje pateiktais įrodymais, nurodymas pareikšime dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo yra pakankamas pagrindas teismui, nagrinėjančiam tokį pareikšimą, konstatuoti, kad pareikšime nurodyti įrodymai gali turėti įtakos priimto sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui. Ieškovas pareikšime dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo nurodė daugybę argumentų, kurie neginčijamai patvirtina, kad sprendimas už akių yra neteisėtas, ir tokį neteisėtumą būtent ir grindė tame pačiame sprendime už akių išdėstytais prieštarinčiais argumentais. Be to, ieškovas pateikė ir nemažai prašymų dėl veiksmų, kuriuos būtina atlikti atnaujinus bylos nagrinėjimą iš esmės ir kurie turėtų didelę reikšmę teisingam bylos išnagrinėjimui, t. y. O. B. dalyvavimą pripažinti būtinu, taip pat kaip liudytoją apklausti L. L. dėl sutarties sudarymo aplinkybių bei ištirti atsakovo pateiktų pirkimo–pardavimo sutarčių autentiškumą. Akivaizdu, kad šioms savo argumentams pagrįsti ieškovas nebuvo pajėgus pateikti jokių rašytinių įrodymų, nes šie procesiniai veiksmai turėjo būti atliekami teisme.
- 23.3. Apeliacinės instancijos teismas neargumentuotai ir deklaratyviai nurodė, kad nagrinėjamoje byloje negalima remtis Kauno apygardos teismo 2018 m. spalio 30 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e2S-1968-254/2018](#) suformuota praktika. Minėtoje byloje ieškovė iš esmės nepateikė jokių naujų rašytinių įrodymų, kurie turėtų esminę reikšmę sprendžiant dėl priimto sprendimo už akių teisėtumo, tačiau sprendimas už akių buvo panaikintas ir bylos nagrinėjimas atnaujintas iš esmės.
- 23.4. Apeliacinės instancijos teismo nutartis yra nemotyvuota, pažeidžianti konstitucinius teisinės valstybės ir teisingumo principus, [CPK 270 straipsnio](#) 4 dalies 4 punkte įtvirtintą teismo pareigą motyvuoti savo sprendimą. Teisėjų tarybos 2016 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 13P-65-(7.1.2) patvirtintus Rekomenduojamus teismų procesinių sprendimų kokybės standartus.
- 23.5. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nurodė, kad ieškovas neprašė išreikalauti jokių dokumentų ir pan., kurių pats negalėtų gauti ir pateikti teismui, kaip ir rezoliucinėje dalyje nėra jokių kitokių reikalavimų, kaip tik panaikinti sprendimą už akių ir atnaujinti bylos nagrinėjimą bei atnaujinus bylos nagrinėjimą atlikti papildomus veiksmus. Ieškovas atskirajame skunde nurodė daug faktinių aplinkybių prieštaravimų, kurie taip ir liko nepašalinti, o šioms savo argumentams pagrįsti net ir teoriškai jis negalėjo nei pateikti jokių nors naujų rašytinių įrodymų, nei prašyti teismo juos išreikalauti iš šalių, nes tiesiog tokių dokumentų nėra. Priešingai, visi ieškovo nurodyti procesiniai veiksmai, kurių pagrindu būtų pašalinti prieštaravimai, turėjo būti atliekami teismo posėdžio metu, apklausiant liudytojus, ištariant atsakovo pateiktas rašytines sutartis ir t. t. Vien aplinkybė, kad papildomai reikalingus atlikti veiksmus ieškovas nurodė ne rezoliucinėje, o aprašomojoje pareikšimo dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo dalyje, nesudaro pagrindo teigti, kad tokių reikalavimų nebuvo.
- 23.6. Pirmosios instancijos teismas, priimdamas sprendimą už akių, pažeidė [CPK 285 straipsnio](#) 2 dalį, nes, atlikdamas formalų šalių pateiktų įrodymų vertinimą, pirmiausia pripažino, kad pateiktų įrodymų nepakanka teisingam sprendimui byloje priimti, tačiau galiausiai sprendimą už akių priėmė ir ieškinį atmetė, nepašalinęs byloje kilusių abejonų ir įrodymų prieštaringumo. Dėl neteisėto garažo užvaldymo ieškovas iš pradžių ir kreipėsi į ikiteisminio tyrimo institucijas, kad šios pradėtų ikiteisminį tyrimą, tačiau jos jam išaiškino, kad tai yra civiliniai teisiniai santykiai, nagrinėjami civilinio proceso tvarka. Būtent dėl to ieškovas, turėdamas notarines garažų pirkimo–pardavimo (o ne ranka rašytas, kaip atsakovas) sutartis ir nesant ginčo, kad notarinėmis sutartimis ieškovas būtų ir įgijęs nuosavybės teisę garažus Nr. 3 ir Nr. 5, ir kreipėsi į teismą dėl valdymo teisės pažeidimo bei atsakovo įskeldinimo. Šios aplinkybės patvirtina, kad garažas Nr. 3 buvo neteisėtai užvaldytas O. B. (kuris niekada neturėjo jokios teisės į garažą) ir jo be pagrindo perleistas atsakovui. Vien aplinkybė, kad O. B., pats niekada neturėdamas teisės į garažą, jį atlygintinai perleido atsakovui, niekaip nepaneigia ieškovo turimų notarinių sutarčių ir jo nuosavybės. Be to, pirmosios instancijos teismas, priimdamas sprendimą už akių, iš esmės visiškai nieko nepasisakė dėl atsakovo pateiktų rašytinių įrodymų, t. y. pirkimo–pardavimo sutarčių, teismo sprendimo, kuriuo atsakovas pasidalijo santuokoje įgytą turtą, ir pan. Atsakovo pateiktos sutartys akivaizdžiai yra surašytos vieno ir to paties asmens (identiškas raštas), todėl įvertinus tai, kad ikiteisminio tyrimo metu šios sutartys nebuvo pateiktos, jos galimai yra surašytos šiuo metu paties atsakovo arba L. L. ir (ar) O. B.. Pažymėtina ir tai, kad atsakovas, apklausiamas ikiteisminio tyrimo metu, niekada nebuvo nurodęs, jog sutartį pasirašė L. L.. Be to, atsakovo santuokos nutraukimo byloje ir sprendime ginčo garažas nėra minimas.
- 23.7. Pirmosios instancijos teismui atlikus formalų įrodymų vertinimą ir sprendimu už akių atmetus ieškovo ieškinį, garažo nuosavybės klausimas taip ir liko neišspręstas. Kaip matyti iš teismo sprendimo už akių turinio, teismas tikrojo garažo savininko nenustatė ir rezoliucinėje dalyje nenurodė. Susidaro paradoksali situacija – ieškovas daugiau dėl garažo nuosavybės nustatymo su ieškiniu kreiptis

nebegali, o atsakovas tokio sprendimo už akių pagrindu, t. y. nekonstatavus ir konkrečiai neįvardijus savininko, negali įsiregistruoti nuosavybės teisių į ginčo turtą. Tokiu būdu teismas ne tik pažeidė [CPK 279 straipsnio](#) 4 dalį, bet ir nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 26 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-7-173/2010](#) suformuotos teismų praktikos, kad teismo sprendimu ginčas turi būti galutinai išspręstas ir sukelti tam tikras įstatyme nustatytas pasekmes.

24. Atsakovas atsiliepimu į ieškovo kasacinį skundą prašo pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nutartis palikti nepakeistas, o skundą atmesti; priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

24.1. Ieškovo kasacinis skundas neatitinka kasaciniam skundui keliamų reikalavimų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo rekomendacijų asmenims, paduodantiems kasacinį skundą civilinėje byloje, 2.2, 5.1, 5.2 punktai). Ieškovas kasaciniu skundu nepagrindė ir neįrodė, kad bylą nagrinėję teismai procesinius sprendimus priėmė pažeisdami materialiosios ir proceso teisės normas, turinčias esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, ir šie pažeidimai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui. Ieškovas kasaciniame skunde nurodo tas pačias aplinkybes, kurias nurodė pirmosios ir apeliacinės instancijos teismams teiktuose procesiniuose dokumentuose.

24.2. Ieškovas savo ieškinį grindė [CK 4.98 straipsniu](#), todėl jis privalėjo įrodyti, kad yra teisėtas ginčo garažo savininkas ir valdytojas ir kad jo teisės pažeistos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-7-378/2015](#); 2020 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-15-403/2020](#)). Atsakovas nepripažįsta ieškovo teisės valdyti daiktą ir jo valdymo pažeidimo fakto. Būtent atsakovas yra ginčo garažo savininkas ir jį valdo teisėtai. Ieškovas byloje nepateikė įrodymų, patvirtinančių jo nuosavybės teises į ginčo garažą, o tik siekė įrodinėti tuo pačiu ieškiniu savo nuosavybės teises į garažą. Reiškiant ieškinį tokiu būdu, kokį pasirinko ieškovas, ieškinio dalyku negali būti reikalavimas nustatyti, kad ginčo garažas nuosavybės teise priklauso ieškovui. Negatorinio ieškinio reikalavimai gali būti nutraukti, atkurti, uždrausti kokius nors veiksmus, susijusius su konkrečiais asmens subjektinės nuosavybės teisės pažeidimu.

24.3. Pirmosios instancijos teismas, priimdamas sprendimą už akių, tinkamai įvertino visus byloje esančius įrodymus ir atskleidė bylos esmę, taip pat padarė pagrįstą išvadą, kad ieškovas neįrodė, jog ginčo garažas jam priklauso nuosavybės teise.

24.4. Bylą nagrinėję teismai padarė pagrįstą išvadą, kad ieškovas nepateikė įrodymų, keliančių abejonių dėl sprendimo už akių teisėtumo ir pagrįstumo, taip pat neįrodė, kad egzistuoja [CPK 288 straipsnio](#) 4 dalies 1, 2 punktuose įtvirtinti sprendimo už akių panaikinimo pagrindai. Kartu su pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo ieškovas nepateikė jokių įrodymų, susijusių su byla, nereiškė teismui prašymo padėti išreikšdami turinčius reikšmės bylai įrodymus, kurių pats negali gauti. Pareiškimo rezoliucinėje dalyje buvo suformuluoti prašymai tik panaikinti sprendimą už akių ir atnaujinti bylos nagrinėjimą; atnaujinus bylos nagrinėjimą ir atlikus įrodymų tyrimą, ieškinį tenkinti. Jokie priedai (įrodymai), išskyrus patvirtinančius žyminio mokesčio sumokėjimą, prie pareiškimo nebuvo pridėti.

24.5. Ieškovas nepagrįstai remiasi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 7 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-154/2010](#) išaiškinimais. Nurodytos ir nagrinėjamos bylos *ratio decidendi* nesutampa. Minėtoje byloje ginčas kilo iš darbo teisių santykių (kuriuose teismas privalo būti aktyvus) ir ieškovo dalyvavo teismo posėdžiuose, teikė teismui prašymus ir įrodymus. Tačiau net ir minėtoje byloje nurodyta, kad pareiškime dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, be kita ko, turi būti nurodomos aplinkybės, galinčios turėti įtakos sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, bei įrodymai, pagrindžiantys šias aplinkybes.

24.6. Ieškovo nurodytos Kauno apygardos teismo 2018 m. spalio 30 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e2S-1968-254/2018](#) faktinės aplinkybės skiriasi nuo faktinių aplinkybių šioje byloje, todėl minėta nutartis nelaikytina precedentu šioje byloje ir ja remtis nėra jokio pagrindo.

24.7. Ieškovas nepagrįstai remiasi išaiškinimais, pateiktais Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. vasario 15 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-131/2006](#), nes minėtoje byloje šalis nebuvo pateikusi paruošiamųjų procesinių dokumentų be pateisinamų priežasčių. Tuo tarpu nagrinėjamu atveju nei ieškovas, nei jo atstovas nuo patikslinto ieškinio pateikimo visiškai nesidomėjo bylos eiga, neteikė prašymų, įrodymų ir tik teismui priėmus sprendimą už akių pateikė pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo. Be to, minėtoje nutartyje kasacinio teismo konstatuota, kad pagal [CPK 288 straipsnio](#) 4 dalį teismas turi teisę panaikinti sprendimą už akių ir atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės tik nustatęs abi [CPK 287 straipsnio](#) 2 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytas aplinkybes. Tai reiškia, kad bylos nagrinėjimui atnaujinti nepakanka konstatuoti svarbių šalies pasyvumą pateisinančių priežasčių – yra vertinami ir šalies argumentai bei įrodymai, susiję su sprendimo už akių teisėtumu ir pagrįstumu. Dėl šios priežasties teismas, naikindamas sprendimą už akių, turi konstatuoti tiek svarbias šalies neatvykimo į teismo posėdį ar procesinių dokumentų nepateikimo priežastis ir priežastis, sutrukdžiusias apie šias aplinkybes laiku informuoti teismą, tiek duomenų, galinčių paveikti sprendimo už akių teisėtumą ir pagrįstumą, svarumą. Šalies neatvykimo ir (ar) procesinių dokumentų nepateikimo priežasčių svarumo teismas neturėtų vertinti labiau už argumentus bei įrodymus, susijusius su sprendimo už akių teisėtumu ir pagrįstumu.

25. Trečiasis asmuo atsiliepimo į ieškovo kasacinį skundą [CPK](#) 351 straipsnyje nustatytu terminu ir tvarka nepateikė.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl pareiškimo dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo nagrinėjimo tvarkos ir sąlygų

26. [CPK 285 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad sprendimas už akių gali būti priimtas tais atvejais, kai neatvyksta į parengiamąjį ar teismo posėdį viena iš šalių, kuriai tinkamai pranešta apie posėdžio laiką ir vietą, ir iš jos negautas prašymas nagrinėti bylą jai nedalyvaujant, o atvykusi šalis prašo priimti sprendimą už akių, taip pat kai šalis per nustatytą terminą nepateikia atsiliepimo į ieškinį, paruošiamojo dokumento ir kita šalis savo atsiliepime į ieškinį ar paruošiamajame dokumente prašė priimti sprendimą už akių.

27. Kasacinis teismas, aiškindamas teismo sprendimo už akių institutą įtvirtinančias proceso teisės normas, yra išaiškinęs, kad sprendimo už akių priėmimas yra viena iš priemonių proceso koncentruotumo principui įgyvendinti, bet ne teisinė sankcija teismo posėdžyje nedalyvaujančiai (ar procesinio dokumento nepateikusiai) šaliai ir ji turi būti suderinama su pagrindiniu civilinio proceso tikslu – teisingu bylos išnagrinėjimu; teismas neprivalo priimti sprendimo už akių ir gali nagrinėti bylą įprastine tvarka net ir esant procesinėms prielaidoms priimti sprendimą už akių, jeigu jis mano, kad bylos aplinkybės yra sudėtingos ir prieštaringos, kad sprendimu už akių jis negali pasisakyti dėl bylos esmės – patenkinti ar atmesti reikalavimą; [CPK 285 straipsnio](#) 2 dalies nuostatos „priimdamas sprendimą už akių, teismas atlieka formalų bylos pateiktų įrodymų vertinimą“ negalima aiškinti kaip įpareigojančios teismą priimti sprendimą už akių net ir tuo atveju, kai, jo manymu, byloje pateiktų įrodymų nepakanka

teisingam sprendimui byloje priimti, ypač tais atvejais, kai byloje pateiktų įrodymų duomenys yra fragmentiški, priešaringi, netikslūs, yra kitokių jų esminių trūkumų arba neaiškios bylos aplinkybės, ir tai trukdo teismui padaryti vienareikšmės išvadas priimanč sprendimą; teismas negali priimti sprendimo už akių, kai atvykusios (ar procesinių dokumentų pateikusios) šalies nurodytos aplinkybės ir jos pateikti bei nurodyti įrodymai kelia teismui rimtų abejonių (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-123-421/2018 28–31 punktus ir juose nurodytą kasacinio teismo praktiką).

28. Teismo sprendimo už akių instituto specifika ir tikslai lemia, kad šalis, dėl kurios priimtas toks sprendimas, negali jo skusti nei apeliacine, nei kasacine tvarka. Remiantis [CPK 287 straipsnio 1 dalimi](#), šalis, dėl kurios priimtas sprendimas už akių, turi teisę per dvidešimt dienų nuo šio sprendimo priėmimo dienos paduoti sprendimą už akių priėmusiam teismui pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo. Pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, be kitų privalomų [CPK 287 straipsnio 2](#) dalyje įtvirtintų reikalavimų, turi būti nurodytos aplinkybės, galinčios turėti įtakos sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, ir įrodymai, patvirtinantys šias aplinkybes, taip pat visi kiti šalies reikalavimai, argumentai ir įrodymai, susiję su byla ([CPK 287 straipsnio 2 dalies 4 punktas](#)). Kartu su pareiškimu turi būti pateikti visi šalies turimi įrodymai, susiję su byla, ir pareikšti prašymai teismui padėti išreikalauti turinčius bylai reikšmės įrodymus, kurių šalis pati negali gauti; teismas turi teisę atsakyti priimti pavėluotai pateiktus įrodymus, kurie galėjo būti pateikti anksčiau ir dėl kurių vėlesnio pateikimo bus vilkinamas bylos nagrinėjimas ([CPK 287 straipsnio 3 dalis](#)).
29. Pagal [CPK 288 straipsnio 4 dalį](#), išnagrinėjęs pareiškimą, teismas panaikina sprendimą už akių ir atnaujina bylos nagrinėjimą, jeigu konstatuoja bent vieną iš šių aplinkybių: 1) šalies pareiškimu nurodyti įrodymai gali turėti įtakos priimto sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui; 2) byloje negalėjo būti priimtas sprendimas už akių.
30. Teismų praktikoje laikomasi pozicijos, kad šalies neatvykimo į teismo posėdį priežasčių ir jų svarumo teismas neturėtų vertinti lygiavertiškai ar svarbiau negu pateiktų argumentų ir įrodymų, turinčių esminę reikšmę teisingam bylos išnagrinėjimui; kad vien teismo sprendimo nepagrįstumo aplinkybė yra pagrindas naikinti teismo sprendimą už akių. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad reikalavimo nurodyti svarbias neatvykimo į teismą priežastis ir pateikti jas patvirtinančius įrodymus įvykdytas yra reikšmingas dėl [CPK 288 straipsnio 7](#) dalyje nustatytų padarinių taikymo – jeigu teismas nustato, kad šalies pasyvumo priežastys, lėmusios sprendimo už akių priėmimą, buvo nesvarbios, panaikinus sprendimą už akių šaliai, dėl kurios priimtas sprendimas už akių, iš priešingos šalies negali būti priteistas žyminis mokestis už pareiškimo padavinį, ji gali gauti tik 50 proc. bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, kuris priklausytų pagal [CPK 93 straipsnio 2 dalį](#), taip pat jai gali būti paskirta iki trijų šimtų eurų bauda (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-123-421/2018, 40 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
31. Nagrinėjamu atveju ieškovui ir jo atstovui, kuriems buvo tinkamai pranešta apie teismo posėdį, neatvykus į bylos nagrinėjimą 2020 m. gegužės 28 d. teismo posėdyje, esant atsakovo prašymui, pirmosios instancijos teismas priėmė sprendimą už akių. Teismas, atlikęs formalų byloje esančių įrodymų vertinimą, padarė išvadą, kad ieškovas neįrodė savo reikalavimų pagrįstumo (kad jis yra ginčo garažo savininkas), todėl ieškinį atmetė. Ieškovas, nesutikdamas su tokiu teismo sprendimu, įstatymo nustatyta tvarka pateikė pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo. Šiame pareiškimu, be kita ko, ieškovas nurodė, kad jo atstovas nedalyvavo teismo posėdyje dėl svarbių priežasčių. Be to, ieškovo manymu, byloje esantys įrodymai yra priešaringi, fragmentiški, pirmosios instancijos teismas, priimdamas sprendimą už akių, prieš tai nepašalinęs byloje esančių įrodymų trūkumų, jų fragmentiškumo, neišsiaiškinęs atsakovo pozicijos, jo pateiktų dokumentų patikimumo ir priimtumo, negalėjo tinkamai atskleisti visų bylos aplinkybių ir pasiekti pagrindinio civilinio proceso tikslo – teisingo bylos išnagrinėjimo. Pareiškimu ieškovas taip pat nurodė, kad, atnaujinus bylos nagrinėjimą iš esmės, jis prašys tiek atsakovo, tiek trečiojo asmens ir O. B. dalyvavimą pripažinti būtinu, taip pat kaip liudytoją apklausti L. L. dėl atsakovo pateiktos ginčo garažo pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo aplinkybių ir ištirti atsakovo pateiktų pirkimo–pardavimo sutarčių autentiškumą. Kartu su pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo ieškovas pateikė žyminio mokesčio sumokėjimą patvirtinantį dokumentą, kitų dokumentų ir (ar) įrodymų (priedų) kartu su pareiškimu pateikta nebuvo.
32. Tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismai, sprenddami dėl ieškovo ir jo atstovo nedalyvavimo teismo posėdyje priežasčių svarbumo, padarė išvadą, kad jiems apie teismo posėdžio vietą ir laiką buvo pranešta tinkamai, teismo posėdyje jie nedalyvavo be svarbių priežasčių, proceso metu elgėsi pasyviai, nesidomėjo bylos eiga, jokių prašymų ir (ar) kitų procesinių dokumentų, išskyrus ieškinio patikslinimą, teismui neteikė. Ieškovas kasaciniame skunde šių teismų išvadų neginčija. Taigi byloje neginčytinai nustatyta, kad ieškovas ir jo atstovas, kuriems buvo tinkamai pranešta apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką, 2020 m. gegužės 28 d. teismo posėdyje nedalyvavo be svarbių priežasčių.
33. Taigi teismai, nagrinėdami ieškovo pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, kaip vieną iš argumentų, kuriuo nebuvo patenkintas pareiškimas, būtent ir nurodė ieškovo ir jo atstovo procesinį pasyvumą: pareigos rūpintis greitu bylos išnagrinėjimu, rūpestingai ir laiku teikti teismui įrodymus ir argumentus nevykdymą. Teisėjų kolegija pažymi, kad svarbių priežasčių, dėl kurių šalis neatvyko į teismo posėdį (ar nepateikė procesinio dokumento), buvimas nėra viena sprendimo už akių panaikinimo sąlygų ([CPK 288 straipsnio 4 dalis](#)). Šios nutarties 30 punkte minėta, kad šių priežasčių ir jų svarumo teismas neturėtų vertinti lygiavertiškai ar svarbiau negu pateiktų argumentų ir įrodymų, turinčių esminę reikšmę teisingam bylos išnagrinėjimui. Dėl šios priežasties teismų nustatytos aplinkybės dėl ieškovo ir jo atstovo nedalyvavimo teismo posėdyje priežasčių negalėjo būti pagrindas netenkinti ieškovo pareiškimo dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo. Minėta, šios aplinkybės yra aktualios dėl [CPK 288 straipsnio 7](#) dalyje nustatytų padarinių taikymo, į jas būtina atsižvelgti atitinkamai sprendžiant klausimą dėl šalių byloje patirtų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo.
34. Bylą nagrinėję teismai, sprenddami dėl to, ar ieškovo pareiškimu nurodyti įrodymai ir argumentai gali turėti įtakos priimto sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui, iš esmės akcentavo tik tą aplinkybę, kad kartu su pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo ieškovas nepateikė jokių naujų įrodymų (priedų), taip pat pareiškimo rezoliucinėje dalyje nesuformulavo jokių kitų prašymų (dėl šalies dalyvavimo pripažinimo būtinu, liudytojų apklausos, padėti išreikalauti turinčius bylai reikšmės įrodymus, kurių šalis pati negali gauti, ar kt.), išskyrus panaikinti sprendimą už akių ir atnaujinti bylos nagrinėjimą; atnaujinus bylos nagrinėjimą bei atlikus įrodymų tyrimą, tenkinti ieškovo ieškinį; priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
35. Teisėjų kolegija pažymi, kad kasacinis teismas yra išaiškinęs, jog argumentų, keliančių pagrįstų abejonių teismo sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui, nors ir grindžiamų jau pirmiau byloje pateiktais įrodymais, nurodymas pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo yra pakankamas pagrindas teismui, nagrinėjančiam tokį pareiškimą, konstatuoti, kad pareiškimu nurodyti įrodymai gali turėti įtakos priimto sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui ([CPK 288 straipsnio 4 dalis](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-71-701/2017, 32 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika). Taigi sprendimo už akių neteisingumas gali būti nustatytas ne tik tais atvejais, kada sprendimo už akių peržiūrėjimo prašanti šalis pateikia naujus įrodymus, bet ir tada, kai tokią išvadą galima daryti pagal bylą daryti jau esančius (pateiktus) įrodymus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-123-421/2018, 42 punktas).
36. Nors teisėjų kolegija sutinka su teismų išvadomis dėl to, kad ieškovas prie pareiškimo dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo nepridėjo jokių naujų įrodymų ir pareiškimo rezoliucinėje dalyje nenurodė jokių prašymų, išskyrus tiesiogiai susijusius su sprendimo už akių panaikinimu, vien šios aplinkybės savaime nesudaro teisinio pagrindo netenkinti ieškovo pareiškimo. Pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo ieškovas išdėstė ir nurodė aplinkybes, kurios, jo nuomone, paneigia pirmosios instancijos teismo, priėmusio sprendimą už akių, išvadą dėl to, kad ieškovas neįrodė esąs ginčo garažo savininkas, taip pat aplinkybes dėl byloje jau esančių (tiek ieškovo, tiek atsakovo) pateiktų įrodymų (notarinių ir ranka surašytų pirkimo–pardavimo sutarčių, dokumentų dėl garažo tiekios elektros energijos apmokėjimo) prieštaravimo. Taip pat pareiškimu ieškovas nurodė, kad, atnaujinus bylos nagrinėjimą iš esmės, prašys trečiojo asmens dalyvavimą pripažinti būtinu, apklausti kaip liudytoją buvusią atsakovo sutuoktinę dėl garažo įsigijimo, taip pat turto padalijimo santuokos nutraukimo byloje aplinkybių, taip pat prašys

ištirti pateiktų pirkimo–pardavimo sutarčių autentiškumą. Tačiau teismai, nagrinėdami ieškovo pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, šių aplinkybių netyrė, nors jos gali turėti įtakos sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui.

37. Teisėjų kolegija, įvertinusi ieškovo pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo turinį, byloje kilusio ginčo pobūdį, sutinka su kasacinio skundo argumentu, kad ieškovas neturėjo galimybės pateikti naujų įrodymų kartu su pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, o byloje jau esantys įrodymai yra priešaringi ir fragmentiški.
38. Remdamasi šiais argumentais, teisėjų kolegija konstatuoja, kad yra pagrindas spręsti, jog ieškovo kasaciniame skunde nurodytos aplinkybės ir išdėstyti argumentai, kurie liko neįvertinti nagrinėjant pareiškimą dėl šio sprendimo peržiūrėjimo, galėjo turėti įtakos priimto sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui, nes, jiems (įrodymų turinui) pasitvirtinus, nebūtų pagrindo priimti tokį sprendimą už akių, koks priimtas nagrinėjamoje byloje, ir tai sudaro pagrindą sprendimą už akių panaikinti ([CPK 285 straipsnio](#) 2 dalis, 288 straipsnio 4 dalies 1 punktas). Ieškovo kasaciniame skunde nurodyti argumentai dėl notarinių pirkimo–pardavimo sutarčių sudarymo, garažui tiekto elektros energijos apmokėjimo aplinkybių, trečiojo asmens galimo nesąžiningumo yra fakto klausimas, kurio kasacinis teismas nesprendžia, nes nagrinėja teisės klausimus ir pateikia teisės taikymo išaiškinimus ([CPK 353 straipsnio](#) 1 dalis). Dėl to faktinės bylos aplinkybės, reikšmingos materialiosios teisės normoms taikyti, nustatytinos bylą iš esmės nagrinėjant pirmosios instancijos teisme.
39. Šioje nutartyje išdėstytų argumentų pagrindu teisėjų kolegija konstatuoja, kad skundžiami teismų procesiniai sprendimai naikintini ir bylos nagrinėjimas atnaujintinas iš esmės, byla perduotina iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui ([CPK 288 straipsnio](#) 4 dalis, 346 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktai, 359 straipsnio 3 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

40. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gegužės 31 d. pažymą kasacinis teismas turėjo 4,32 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu ([CPK 88 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Kasaciniam teismui nusprendus, kad byla grąžintina pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, šalių bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas paliktinas spręsti pirmosios instancijos teismui ([CPK](#) 93, 96 straipsniai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 360, 362 straipsniais,

n u t a r i a :

Panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 24 d. nutartį ir Klaipėdos apylinkės teismo 2020 m. liepos 15 d. nutartį.

Klaipėdos apylinkės teismo 2020 m. birželio 3 d. sprendimą už akių panaikinti, atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės ir perduoti bylą nagrinėti iš naujo Klaipėdos apylinkės teismui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Danguolė Bublienė

Artūras Driukas

Gediminas Sagatys